

Интересы	Общность интересов, при этом коллективное являлось первичным, а интересы каждого отдельного члена общества – вторичными	Интересы личности уже не совпадают с общественными интересами	Конфликт личности и общества, личности и личности; потеря мотивации переносить трудности жизни
Вера	Общность верований, страх перед всевышними силами и в то же время вера в опору и поддержку всевышних сил	Религиозные связи стали слабыми или же вовсе исчезли, вера в «занебесное вознаграждение пала»	Утверждение человекобога повлекло отсутствие сдерживающих факторов (осмысление самоубийства страшным грехом), одиночество человека, «вседозволенность»

В целом следует указать, что с развитием цивилизации, техники и науки, к сожалению, роль человека и его ценность в мире ослабевают. Человечество поднимается на более высокий культурный уровень, но не нравственный. П. Сорокин отмечал безразличие одних людей к другим, а в связи с этим «одевание» на себя «масок», при котором истинная суть человека скрыта за тем, что видимо. Жизнь человека обесценивается в глазах других. На фоне постоянной загруженности и стремительных темпов жизни людей разве находится возможность поинтересоваться всеми, кто требует внимания и участи в своей судьбе? Осознание данного факта каждым человеком формирует понятие об обесценивании и собственной жизни.

Таким образом, подводя итоги, сделаем вывод, что главной причиной роста самоубийств, согласно П. Сорокину, есть рост одиночества личности. Это, в свою очередь, есть «результат нашего беспорядочно организованного общества» [1, с. 107]. Именно в связи с вышеуказанными причинами человеку достаточно малейшей неудачи, чтобы пожелать свести счеты с жизнью. «И гибнут люди, проклиная общество и людей, которые не дали возможности им жить, не поддержали, не помогли, не утешили в нужную минуту, а прошли равнодушно мимо чужого отчаяния и горя» [1, с. 107].

Изменить весь строй жизни не подвластно каждому отдельному человеку, но изменить собственное отношение к окружающим людям, признав ценность их жизни, – вполне. Соответственно, посредством такого переосмысления каждому человеку важно оценить и суть собственной жизни, ее ценность, неповторимость и уникальность. Так, с появлением общей цели появится и смысл жизни. Именно поэтому «... все силы общества, науки и каждого человека должны быть положены на борьбу за жизнь» [1, с. 107].

В действительности, изменить весь строй жизни и общества возможно лишь только начав изменения в каждом отдельном человеке, принадлежащем к этому обществу.

Библиографические ссылки:

1. **Сорокин, П.** Самоубийство как общественное явление / П. Сорокин // Вопросы философии. М., 1996. - № 6. - С. 68-131.
2. **Сорокин, П.** Человек, цивилизация, общество / П. Сорокин. – М.: Политиздат, 1992. – 545 с.
3. **Осетрова, О. А.** Феномен суицида в истории западноевропейской философии: Монография / О. А. Осетрова. – К.: Вища освіта, 2007. – 351 с.

УДК 316. 35:330. 1

О. О. Козинець, Н. І. Кузьменко

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СПРИЯТЛИВОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ СТУДЕНТСЬКИХ СІМЕЙ З ПОЗИЦІЙ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.

Студентська сім'я посідає особливе місце у суспільстві, тому що вирізняється наявністю інтелектуального потенціалу, узгодженими ціннісними пріоритетами і має життєві стратегії, що

носять інноваційний та гармонійний характер. Особливості соціального статусу студентської сім'ї у поєднанні з її можливостями як соціокультурного феномену роблять її важливим об'єктом державної соціальної політики виходячи з концепції сталого розвитку. Сталий розвиток суспільства може бути забезпечений лише при ефективних взаємодіях організацій з навколишнім оточенням, тому взаємодія вищих навчальних закладів з громадянським суспільством і державою є необхідною умовою при розв'язанні проблем студентської сім'ї. Мали бути сформульовані основні принципи формування сприятливого середовища для студентських сімей в Україні засобами менеджменту соціально-виховної сфери вищих навчальних закладів з позицій концепції сталого розвитку. Для цього були визначені особливості політики соціального управління у ВНЗ; сформульовані основні критерії розвитку сприятливого інституційного середовища для студентських сімей та умови підвищення ефективності механізмів управління; розглянуті можливості менеджменту соціально-виховної сфери ВНЗ для практичної реалізації соціальної складової концепції сталого розвитку для розв'язання проблем студентської сім'ї.

Ключові слова: студентська сім'я, сталий розвиток, сприятливе середовище, вищий навчальний заклад, інституційне середовище, менеджмент соціально-виховної сфери.

Студенческая семья занимает особое место в обществе, потому что отличается наличием интеллектуального потенциала, согласованными ценностными приоритетами и имеет жизненные стратегии, которые носят инновационный и гармоничный характер. Особенности социального статуса студенческой семьи в сочетании с ее возможностями как социокультурного феномена делают ее важным объектом государственной социальной политики исходя из концепции устойчивого развития. Устойчивое развитие общества может быть обеспечено только при эффективных взаимодействиях организации с окружающей обстановкой, поэтому взаимодействие высших учебных заведений с гражданским обществом и государством является необходимым условием при решении проблем студенческой семьи. Должны быть сформулированы основные принципы формирования благоприятной среды для студенческих семей в Украине средствами менеджмента социально-воспитательной сферы высших учебных заведений с позиций концепции устойчивого развития. Для этого были определены особенности политики социального управления в вузе; сформулированы основные критерии развития благоприятной институциональной среды для студенческих семей и условия повышения эффективности механизмов управления; рассмотрены возможности менеджмента социально-воспитательной сферы вузов для практической реализации социальной составляющей концепции устойчивого развития для решения проблем студенческой семьи.

Ключевые слова: студенческая семья, устойчивое развитие, благоприятная среда, высшее учебное заведение, институциональная среда, менеджмент социально-воспитательной сферы.

Student's family holds a special place in society, as distinguished by the presence of intellectual capacity, agreed value priorities and has vital strategies that are innovative and harmonious character. Features of the social status of student's family, combined with its possibilities as a cultural phenomenon makes it an important target for government social policy based on the concept of sustainable development. Sustainable community development can be ensured only if the effective interactions of organizations with the surrounding environment, so the interaction of universities with civil society and the state is a necessary condition for solving the problems of student's family. The aim of our study was to formulate the basic principles of creating a favorable environment for student families in Ukraine means management of social and educational spheres of higher education institutions from the standpoint of the concept of sustainable development. This should solve the following problem: to determine the characteristics of social policy management in universities, to formulate the basic criteria of a favorable institutional environment for student families and conditions improve management mechanisms, consider the possibilities of management of social and educational sector universities for practical implementation of the social dimension of sustainable development for problem solving student's family. Hence the creation and development of an enabling environment for student families has become an important feature of social and cultural spheres as management at the state level and in each high school, because it is student family is by nature the most progressive subject of education society the concept of sustainable development. Further research in this direction may be focused on developing a mechanism implementing the above principles in higher education in Ukraine and creating appropriate organizational structures.

Key words: student family, sustainable development, enabling environment, higher education, institutions, and management of social and educational spheres.

XXI ст., потребували створення концепції модернізації сучасної української освіти і суттєво вплинули на принципи формування та розвитку соціально-виховної сфери у вищій школі. Трансформація соціокультурної сфери призвела до розпаду головних цілеутворювальних елементів виховної політики, пошуку нових орієнтирів у навчанні та вихованні. Відбуваються зміни ціннісних орієнтацій в різних соціально-демографічних групах населення України, в тому числі серед молоді, і, перш за все, серед представницької її частини – студентства. Студентство як найбільш освічена і соціально активна макрогрупа молоді особливо гостро відчуває зміни, що відбуваються в житті суспільства. Внаслідок відомих інноваційних та деструктивних тенденцій в суспільному розвитку відбувається фіксоване соціологами зростання прагматизму й індивідуалізму у молоді і студентства. Вища школа завжди була предметом особливої уваги в управлінні соціокультурною сферою держави, тому що студентська молодь є найбільш активним прошарком населення. Робота із студентськими сім'ями, як важливою частиною студентства, має проводитись на перехресті соціальної, сімейної політики та концепцій розвитку вищої школи. Важливого значення набуває тут застосування інноваційних концепцій розвитку суспільства і управління державою, якою є концепція сталого розвитку. «Сталий розвиток» – це такий розвиток суспільства, який задовольняє потреби нинішніх поколінь і не ставить під загрозу можливості наступних поколінь задовольняти свої потреби» [1]. Концепція сталого розвитку є доволі прагматичною для майбутнього людської цивілізації, а для України, яка потерпає від складної демографічної ситуації та наслідків Чорнобильської аварії, вже давно мала б стати основою державної політики.

Найважливішим соціальним інститутом, що виховує наступні покоління, а отже визначає інтелектуальний базис для майбутнього є сім'я, в тому числі і студентська сім'я. Молодь, є рушійною силою, провідником демографічного, соціально-економічного, політичного та духовного розвитку і, сприйняття нею концепції сталого розвитку є важливим чинником успішної її реалізації. Стратегія сталого розвитку передбачає соціальну складову, яка орієнтована перш за все на стабільність систем суспільства та культури, на людський розвиток, на усунення соціальних конфліктів. Важливою складовою концепції сталого розвитку є те, що діти повинні жити краще ніж їх батьки. Такі принципи мають знайти позитивний відклик у суспільстві і розуміння необхідності соціальних інститутів та організаційних заходів, що забезпечать справедливий розподіл благ у різних цивілізаційних аспектах [5].

Студентська сім'я посідає особливе місце у суспільстві, тому що відрізняється наявністю інтелектуального потенціалу, узгодженими ціннісними пріоритетами і має життєві стратегії, що носять інноваційний та гармонійний характер. Особливості соціального статусу студентської сім'ї у поєднанні з її можливостями як соціокультурного феномену роблять її важливим об'єктом державної соціальної політики виходячи з концепції сталого розвитку. Сталий розвиток суспільства може бути забезпечений лише за умови ефективних взаємодій організацій з навколишнім оточенням, тому взаємодія вищих навчальних закладів з громадянським суспільством і державою є необхідною умовою при розв'язанні проблем студентської сім'ї. Метою нашого дослідження було сформулювати основні принципи формування сприятливого середовища для студентських сімей в Україні засобами менеджменту соціально-виховної сфери вищих навчальних закладів з позицій концепції сталого розвитку. Для цього слід було вирішити наступні завдання: визначити особливості політики соціального управління у ВНЗ; сформулювати основні критерії розвитку сприятливого інституційного середовища для студентських сімей та умови підвищення ефективності механізмів управління; розглянути можливості менеджменту соціально-виховної сфери ВНЗ для практичної реалізації соціальної складової концепції сталого розвитку для розв'язання проблем студентської сім'ї.

Проблемам студентської сім'ї присвячений ряд досліджень як в Україні так і за кордоном. Можна назвати таких авторів як Антонов О. І., Буленко Т. В., який розглянув соціально-психологічні основи функціонування сучасної студентської сім'ї, Вілівчук О. М. досліджував сім'ю як суб'єкт соціального аналізу, Говако Б. И., Голод С. И., Денисов С. Б., Зацепін В. И., Каблуков В. А. та багато інших. Однак здебільшого розглядають студентську сім'ю як соціокультурний феномен у всій повноті соціально-психологічних, політико-економічних аспектів не зосереджуючи уваги на принципах створення сприятливого середовища для неї виходячи з концепції суспільного розвитку. Завданням нашого дослідження було звернути увагу саме на ці аспекти соціально-виховної політики та організаційно-управлінські структури її реалізації.

Створення сприятливого середовища для студентської сім'ї у вищому навчальному закладі відноситься до сфери управління соціальним середовищем організації. За своїм призначенням соціальне управління орієнтується на людей, і головною його функцією у вищому навчальному закладі є створення та поліпшення для студентів, викладачів та інших працівників відповідні

умови праці та побуту. Оскільки провідним видом праці у ВНЗ є навчально-виховний процес, то очевидно, що соціальне управління має бути спрямоване на підвищення його ефективності і забезпечення рівних умов для всіх його учасників. Соціальне середовище вищого навчального закладу, яке є безпосереднім об'єктом соціального управління, включає в себе як соціальну інфраструктуру ВНЗ, так і всіх студентів, викладачів і співробітників а також все, що визначає якість функціонування вказаних груп у навчально-виховному процесі, тобто задоволення їх потреб, пов'язаних з діяльністю ВНЗ. Очевидно, що соціальне середовище складає єдине ціле з економічним боком функціонування університету та процесом виробництва знань і є нероздільним з ними. Успішність університету, результативність його діяльності напряму залежить від рівня задоволення матеріальних та духовних потреб споживачів-клієнтів, головною групою яких є студенти [3].

Соціальний розвиток організації означає покращення в її середовищі, для нашого випадку – це в матеріальних, громадських та морально-етичних умовах існування як персоналу так і студентів (в тому числі і студентських сімей), що включає в себе розподіл та споживання матеріальних засобів, взаємозв'язки між особистостями.

Зміни соціального середовища для будь-якої організації відбуваються за рахунок дії на нього соціальних факторів, тобто змін в умовах та їх наслідків. Вони можуть бути різними за спрямованістю та формами дії як всередині самої організації так і ззовні. До таких безпосередніх факторів що впливають на соціально-виховну сферу у вищому навчальному закладі відносяться потенціал ВНЗ, його соціальна інфраструктура, умови роботи та навчання, безпека та охорона праці і навчання, соціальна захищеність та морально-психологічний клімат, матеріальне забезпечення та винагороди, можливості для проведення вільного часу [3].

Провідне значення для створення сприятливого середовища мають потенціал та соціальна структура організації. Для університетів це будуть матеріально-технічні та організаційні можливості, розміри, територіальне місцезнаходження, чисельність та якісні характеристики викладачів, співробітників та студентів, профіль та обсяги випускників та наукових розробок, форма власності, стан основних фондів та фінансове положення.

Поряд з умовами безпосереднього соціального середовища провідне значення для соціального розвитку у вищій школі, як галузі, що сильно і безпосередньо залежить від державного бюджетування має соціальна політика держави та ті концепції на яких вона базується.

Проблеми підвищення ефективності управління соціально-виховною сферою ВНЗ та особливості становлення інституцій механізму соціально-виховного менеджменту а також розробка основних напрямків формування сприятливого інституційного середовища є дуже важливими при розв'язанні задач підвищення конкурентноздатності ВНЗ та його успішності на ринку освіти. В умовах трансформації університету та пошуку ефективних принципів функціонування університетського менеджменту зростає роль досліджень, пов'язаних з аналізом інституційного середовища ВНЗ та його впливом на суб'єктів навчально-виховного процесу як визначального фактору підвищення ефективності їх діяльності. Слід розробити основи створення інституційних умов, що забезпечують вихід на траєкторію довготермінового зростання успішності університету [5].

Інституційні основи управління як на рівні всієї системи вищої освіти так і на рівні окремого вищого навчального закладу включають правові, економічні та організаційні форми дії на процеси, що відбуваються у соціально-виховній сфері, в тому числі і пов'язані із студентськими сім'ями, а саме:

- участь у розвитку інфраструктури вищих навчальних закладів шляхом прямого бюджетного фінансування, створення та використання позабюджетних средств і фондів та ін. ;
- певні податкові та інші преференції для компаній та підприємств, що підтримують працюючих батьків-студентів;
- організація та фінансування дитячих та інших установ соціальної сфери з льотною оплатою для батьків-студентів;
- різноманітна правова та фінансова підтримка студентських організацій, що беруть участь в ініціативах, спрямованих на підтримку студентських сімей;

Одним з елементів, що підвищують ефективність управління соціально-виховною сферою є структури, що охоплюють різні інститути: закони, статuti, певні кодекси поведінки, типи взаємовідношень і зв'язків. Сприятливе інституційне середовище для студентських сімей у межах менеджменту соціально-виховної сфери ВНЗ має відповідати наступним критеріям [5]:

- демократичність, спрямованість на досягнення бажаних результатів;
- достатня сила для спрямованої дії;
- достатньо простота для розуміння і використання;
- використання системи соціально-психологічних мотивацій;

- адаптивність;
- стимуляція прогресивного розвитку.

Становлення інститутів механізму управління соціально виховною сферою, що забезпечують розвиток сприятливого середовища для студентських сімей, відбувається в умовах, що активно протидіють цьому процесу, а саме:

- система вищої освіти України перебуває в умовах неперервного браку фінансування та неадекватно сформованого ринку праці;
- неможливим є безпосереднє залучення механізмів управління у вищій школі, сформованих у розвинених країнах з традиційними демократіями і усталеними системами соціальної допомоги та студентським самоврядуванням, що характеризуються стійким саморегулюванням;
- при розробці інститутів механізму управління соціально виховною сферою та заходів по створенню сприятливого середовища для студентських сімей слід враховувати високу залежність вищої школи України від адміністративно-розподільчих відношень.

Таким чином пріоритетного значення набуває створення сприятливого середовища для студентської сім'ї у кожному окремому вищому навчальному закладі та формування відповідних мотивацій при адмініструванні на системному рівні. Очевидно, що адміністративні та суспільні інституції грають провідну роль в процесах формування інституційного соціально-виховного середовища та створення сприятливих факторів для його розвитку як на рівні окремого вищого навчального закладу так і на рівні всієї системи вищої освіти України.

Розвиток сприятливого середовища для студентських сімей відбувається за рахунок взаємодії між адміністративними інститутами та суспільними організаціями за правилами, що встановлюються державою на законодавчому та бюджетному рівні. Нові інституції виникають, коли з'являються нові проблеми, що неможливо розв'язати в уже існуючому інституційному середовищі, або коли виникає розуміння необхідності трансформації виховного процесу відповідно до принципово інакших концепцій розвитку. До таких концепцій відноситься концепція сталого розвитку, що потребує принципово інших підходів і відповідних організаційних заходів. Формування сприятливого інституційного середовища може бути втілене за наступними напрямками [5]:

- створення інституційного середовища для забезпечення рівноправного можливостей для навчання всіх студентів незалежно від їхнього сімейного стану;
- утворення організацій, плюралістичних за своїм характером, які будуть підтримувати як адміністративні так і суспільні інституції;
- формування у вищих навчальних закладах соціально-відповідальної системи допомоги студентським сім'ям з одночасним вихованням неприпустимості споживацького відношення до неї з боку самих студентів;
- створення економічної зацікавленості серед роботодавців у прийнятті на роботу з частковою зайнятістю студентів-батьків на державному рівні;
- розширення числа суб'єктів як на державному і регіональному рівні так і в громадянському суспільстві, які були б зацікавлені в успішному функціонуванні студентської сім'ї;
- формування системи соціального партнерства, яка б базувалась на концепції сталого розвитку.

Соціальна складова сталого розвитку орієнтована на збереження стабільності суспільних та культурних систем, на людський розвиток, зменшення кількості конфліктів у суспільстві. При цьому важливого значення набуває справедливий розподіл благ між людьми (зменшення Gini-індексу), плюралізм думок, толерантність у відносинах між ними, збереження культурного капіталу та його різноманітності [1].

Соціальний розвиток організації, як складна соціально-економічна категорія науки управління, спрямований на досягнення цілей організації у сфері сталого розвитку шляхом формування та розвитку соціального середовища організації та налагодження системи ефективних взаємовигідних відносин організації із зацікавленими в її діяльності групами, зовнішніми і внутрішніми [8].

Соціальні інститути утворюють систему, успішне функціонування якої визначається їх взаємної підтримкою, яка забезпечується шляхом виконання ними відповідних функцій. За словами Г. Спенсера, функціональність є ключовою ознакою соціальних інститутів [5]. Під функціями соціальних інститутів, як правило, розуміють їх діяльність, яка сприяє збереженню стабільності в суспільстві. Поряд із цим дисфункції – це діяльність соціальних інститутів, яка унеможливує задоволення потреб соціальної системи та призводить до її руйнування. Дисфункція виникає, якщо діяльність організації соціального інституту характеризується орієнтацією не на суспільство, а на самозабезпечення.

Сукупність соціальних функцій різних соціальних інститутів формують загальні функції [5]. Американський соціолог Дж. Ландберг виділив чотири основні функції соціальних інститутів: відтворення членів суспільства (сім'я, держава, релігія); соціалізація членів суспільства (сім'я, освіта, релігія, право); виробництво і розподіл (державна, промисловість, сільське господарство, торгівля); управління і контроль (державна, право, релігія).

Згідно з класифікацією Т. Парсонса соціальні інститути мають такі функції [5]: адаптація до навколишнього середовища; забезпечення реалізації основних цілей системи і мобілізація засобів їх здійснення; координація і інтеграція діяльності структурних елементів системи; підтримка пануючих в суспільстві цінностей. Ідентифікація функцій базових соціальних інститутів дозволяє здійснювати подальше структурування інституцій сталого розвитку в забезпеченні формування інституційного середовища соціально-відповідального типу.

Тому ідентифікація функцій менеджменту соціально-виховної сфери у вищій школі є важливим для трансформації системи вищої освіти відповідно до концепції сталого розвитку.

Управління сталим розвитком організації спрямоване на забезпечення збалансованості розвитку економічної, екологічної та соціальної підсистем на засадах інноваційності та гармонійності. Досягнення цієї взаємоузгодженості є вельми складним завданням, вирішення якого знаходиться в площині виявлення та аналізу інституційних факторів, що впливають на досягнення організацією пріоритетів сталого розвитку за умов задоволення очікувань зацікавлених в діяльності організації груп. Все вищесказане тим більш повинні враховувати в своїй діяльності об'єкти соціокультурної сфери і університети в першу чергу.

Найважливішим соціальним інститутом, що виховує наступні покоління, а отже визначає інтелектуальний базис для майбутнього є сім'я, в тому числі і студентська сім'я - досить складний і ще маловивчений об'єкт дослідження.

Становлення іноваційного соціокультурного потенціалу суспільства пов'язане з потребою активної позиції молоді сім'ї, що як складний соціокультурний феномен характеризується специфічним набором цінносних пріоритетів і життєвих стратегій її членів. В умовах сучасних трансформацій в першу чергу молода сім'я відчуває на собі як позитивні так і негативні наслідки таких перетворень. Соціально-економічні, морально-психологічні труднощі зумовлюють нестійкість молоді сім'ї, високий рівень розлучень. В той же час нестабільність сімейно-шлюбних відносин впливає на соціальне самопочуття молодих супругів, а як наслідок і на їх самореалізацію у професійній діяльності. В цій ситуації слід зацентруватись на соціокультурних аспектах життєдіяльності молодих сімей. Найбільш вразливою з точки зору соціально-економічного положення але й найбільш продуктивною в інтелектуальному плані є студентська сім'я, соціокультурна специфіка якої зумовлена особливостями її соціального статусу [2, с. 123]. Проблеми необхідності мінімізації труднощів студентської сім'ї, активізації її навчального та виховного потенціалу є безумовним викликом як для теорії так і для практики менеджменту соціально-виховної сфери і в сучасній вищій школі повинні бути б розглядатись з позицій концепції сталого розвитку.

У нашому дослідженні під студентської сім'єю розуміється така сім'я, в якій обидва - студенти денного відділення вищого навчального закладу, є гомогенна (однорідна) за соціальним станом чоловіка і дружини. Це молода сім'я, в якій подружжю не більше 28 років, а стаж сімейного життя не перевищує 5 років [2, с. 45-49].

Сьогодні дослідники студентської сім'ї відзначають, що сімейні студенти і вчаться не гірше інших студентів і виховують дітей не гірше досвідчених батьків. Незалежно від нашого бажання, пише В. П. Звідрінш, число одружених і заміжніх студентів зростає, і це стійка тенденція, а зовсім не виняток. Студентська сім'я живе сьогодні в дуже важких матеріальних умовах. Більшість молодих людей з початку свого сімейного життя стикаються з проблемами, яких вони, можливо, раніше і чули, але думали, що доведеться їх вирішувати. Зокрема, маленький бюджет, яким володіє молода сім'я, вимагає особливої ретельності господарювання. І необхідні хоча б елементарні знання та вміння.

Молодь, є рушійною силою, провідником демографічного, соціально-економічного, політичного та духовного розвитку і, сприйняття нею концепції сталого розвитку є важливим чинником успішної її реалізації. Стратегія сталого розвитку передбачає соціальну складову, яка орієнтована перш за все на стабільність систем суспільства та культури, на людський розвиток, на усунення соціальних конфліктів. Важливою складовою концепції сталого розвитку є те, що діти повинні жити краще ніж їх батьки. Такі принципи мають знайти позитивний відклик у суспільстві і розуміння необхідності соціальних інститутів та організаційних заходів, що забезпечать справедливий розподіл благ у різних цивілізаційних аспектах [1].

Для втілення основної ідеї сталого розвитку необхідним є зміна суспільної свідомості в сторону збалансованого розвитку суспільства, зміни в освіті, у вихованні людей. І, саме

студентська сім'я може реалізувати ідею зміни суспільної свідомості. В сім'ї, де батьки ще молоді студенти діти виховуватимуться із подвійною віддачею, вони матимуть вже новий стиль сприйняття реальності, що їй потрібно для реалізації поставлених цілей.

Студентська сім'я посідає особливе місце у суспільстві, тому що відрізняється наявністю інтелектуального потенціалу, узгодженими ціннісними пріоритетами і має життєві стратегії, що носять інноваційний та гармонійний характер. Особливості соціального статусу студентської сім'ї у поєднанні з її можливостями як соціокультурного феномену роблять її важливим об'єктом державної соціальної політики виходячи з концепції сталого розвитку. Сталий розвиток суспільства може бути забезпечений лише за умови ефективних взаємодій організації з навколишнім оточенням, тому взаємодія вищих навчальних закладів з громадянським суспільством і державою є необхідною умовою при розв'язанні проблем студентської сім'ї.

Адміністрації вищих навчальних закладів мають певні організаційні та фінансові можливості для допомоги студентським сім'ям, однак виходячи з загальних завдань та проблем вузів цей напрямок роботи для них не є природньо пріоритетним. В сучасній економічній ситуації в Україні проблеми гідного виживання ВНЗ не дозволяють забезпечити сталий розвиток і збалансованість економічної, екологічної та соціальної підсистем організації. Органи студентського самоврядування здебільшого не мають реальних важелів допомоги студентським сім'ям, або вони явно недостатні для покращення становища. Слід зазначити однак, що багато вузів (в тому числі і НТУУ «КПІ») роблять все можливе для підтримки студентських сімей, однак їхні ресурси просто не можуть бути достатніми. Таким чином, головним регулятором соціальних проблем для студентської сім'ї в Україні має стати держава [3].

Очевидно, що діяльність нашої держави сьогодні не відповідає сучасним вимогам концепції сталого розвитку. Зокрема тому, що послаблені ідеологічна, духовна та інформаційно-просвітницька функції держави, відсутнє визначення поняття сталого розвитку на законодавчому рівні, механізм реалізації законів зовсім нерозвинений. Держава повинна регулювати сталий розвиток у повному обсязі, поліпшувати добробут населення, не допускати деградації природних ресурсів країни та забезпечувати соціальний клімат, а отже проводити відповідну сімейну політику, надавати низку певних привілеїв: забезпечення житловою площею, надання кредиту, виплати на дитину тощо, тобто забезпечувати збереження генофонду націй і народів країни, фізичне і духовне здоров'я нових поколінь.

Роль держави для студентської сім'ї у рамках концепції сталого розвитку наступна: забезпечення високого рівня добробуту наступних поколінь; розробка та втілення певних програм та проєктів, які направлені на підтримку студентської сім'ї; забезпечення сімейним гуртожитком; надання певних пільг та соціальної допомоги; забезпечення роботою молодих спеціалістів; збереження та пропагування до відтворення екосистем серед студентів задля наших дітей [6]. Молодь виступає головним суб'єктом утворення нових сімей і фактором позитивної зміни демографічних процесів. Від способу життя молоді сім'ї залежить збереження генофонду нації, духовне і фізичне здоров'я нових поколінь. У сфері стимулювання народжуваності і зміцнення студентської сім'ї визначено такі пріоритети державної молодіжної політики:

1. Орієнтація системи суспільних і особистісних якостей на сім'ю, шляхом посилення пріоритетності інтересів сім'ї при формуванні і реалізації соціальної політики;

2. Формування громадської думки в напрямку необхідності зміцнення сім'ї, створення позитивного іміджу материнства, пропагування сім'ї, де є двоє та більше дітей;

3. Забезпечення сприятливих умов для поєднання трудової діяльності з виконанням сімейних обов'язків працівників, які мають дітей;

4. Підвищення виховного потенціалу сім'ї, як основного суб'єкта соціалізації шляхом формування у дітей, підлітків і молоді орієнтації на повну сім'ю з двома та більше дітьми;

5. Залучення громадських організацій та церкви до процесу виховання дітей з особливим наголосом на формування позитивного ставлення до міцної сім'ї з дітьми.

Забезпечення умов для подолання негативних демографічних тенденцій і поліпшення матеріального становища молодих сімей, зниження бідності і збільшення допомоги незаможним сім'ям є передумовою розробки і втілення заходів з подальшої стабілізації ситуації на ринку праці, скороченню рівня бідності, у тому числі прихованого. Для забезпечення сприятливих умов поєднання зайнятості на виробництві з виконанням сімейних обов'язків необхідне заохочення батьківства з одночасним посиленням державного контролю за дотриманням інтересів працюючих членів родин.

Таким чином, створення та розвиток сприятливого середовища для студентських сімей має стати важливим атрибутом управління соціокультурною сферою як на рівні держави так і в кожному окремому вищому навчальному закладі, тому що саме студентська сім'я є за своєю природою найбільш прогресивним суб'єктом виховання суспільства за концепцією сталого

розвитку. Подальші дослідження в цьому напрямку можуть бути сфокусовані на розробці механізму втілення вищевказаних принципів у системі вищої освіти України та створенні відповідних організаційних структур.

Бібліографічні посилання:

1. «Наше спільне майбутнє», звіт Комісії ООН під керівництвом Гро Харлем Брутланд, 1987.
2. **Капська А. Й.** Молода сім'я: проблеми та умови її становлення // А. Й. Капська. – К.: ДЦССМ. – 2006. – 184с.
3. **Козинець О. О.,** Державне регулювання проблем студентської сім'ї в контексті концепції сталого розвитку. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції // О. О. Козинець. – Одеса: ГО «Причорноморський центр досліджень проблем суспільства». 2012. – С. 70-71
4. **Козинець О. О.** Організація сприятливого середовища для студентських сімей у ВНЗ як складова соціального управління / О. О. Козинець // Матеріали IV міжнародно-практичної конференції. – К.: НТУУ «КПІ», 2011. – С. 213-215
5. **Сімченко Н. О.** Соціальні інститути сталого розвитку // Н. О. Сімченко. – Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. - 2010. - № 1(3). - Том 2. - С. 22
6. **Підліснюк, В.** Сталый розвиток суспільства: роль освіти. Путівник / В. Підліснюк, І. Рудик, В. Кириленко, І. Вишенська, О. Маслюківська / За ред. В. Підліснюк. – К.: Видавництво СПД «Ковальчук», - 2005. – С. 88 – 89
7. **Андрієнко Л. К.** Проблеми молодіжної сім'ї в Україні [Електрон. ресурс] / Л. К. Андрієнко, О. Г. Карпенко. – . – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/33_NIO_2009/Psihologia/56238.doc.htm
8. **Горетов И. Н.** Теоретические аспекты ормирования благоприятной институциональной среды АПК региона [Електрон. ресурс] / И. Н. Горетов. – Режим доступу: <http://old.tisbi.org/science/vestnik/2009/issue3/GoretovTer.html>